



# NORGES HØYESTERETT

## D O M

avsagt 28. august 2019 av Høyesterett i avdeling med

dommer Magnus Matningsdal  
dommer Knut H. Kallerud  
dommer Per Erik Bergsjø  
dommer Arne Ringnes  
dommer Kine Steinsvik

**HR-2019-1643-A, (sak nr. 19-045735STR-HRET)**  
Anke over Borgarting lagmannsretts dom 6. februar 2019

I.

A

(advokat John Christian Elden)

mot

Påtalemyndigheten

(statsadvokat Birgitte Istad)

II.

Påtalemyndigheten

(statsadvokat Birgitte Istad)

mot

A

(advokat John Christian Elden)

## S T E M M E G I V N I N G

- (1) Dommer **Kallerud**: Saken gjelder fastsettelse av straff for narkotikaforbrytelser. Det er særlig spørsmål om domfelte bør idømmes en helt betinget dom på vilkår av at hun gjennomfører narkotikaprogram med domstolskontroll i prøvetiden, jf. straffeloven § 37 første ledd bokstav f.
- (2) Etter delegasjon fra riksadvokaten i medhold av straffeprosessloven § 65 andre ledd tok statsadvokaten 7. juni 2017 ut tiltale mot blant andre A for overtredelse av straffeloven § 232 andre ledd første straffalternativ – befatning med en meget betydelig mengde narkotika. Grunnlaget var at hun 16. november 2015 hadde mottatt nær 10 kilo metamfetamin.
- (3) Tiltalen mot A omfattet også overtredelse av § 232 første ledd – grov narkotikaovertrødelse – ved at hun samme dag oppbevarte om lag 45 gram amfetamin og noe over seks liter GHB. Videre gjaldt tiltalen ytterligere én overtredelse av straffeloven § 232 første ledd sommeren 2016 – oppbevaring av nær 80 gram metamfetamin og 10 000 tabletter 2 mg Rivotril. Endelig gjaldt tiltalen kjøring under påvirkning av narkotiske stoff og kjøring uten førerkort 3. september 2016, samt noen mindre alvorlige narkotikaforgåelser. Det siste forholdet – besittelse av om lag ett gram hasj – ble begått 10. oktober 2016.
- (4) Ved Oslo tingretts dom 10. april 2018 ble A domfelt i samsvar med tiltalen til fengsel i syv år og seks måneder med fradrag for frihetsberøvelse i 67 dager. Tingretten vurderte om hun kunne idømmes narkotikaprogram med domstolskontroll, men kom til at de straffbare forholdene var for alvorlige til det.
- (5) A anket over straffutmålingen til Borgarting lagmannsrett, som avsa dom 6. februar 2019. Domsslutningens punkt 2 lyder for As del slik:

«2. I tingrettens dom gjøres slike endringer:

**Straffen for A settes til fengsel i 5 – fem – år. Av straffen gjøres 4 – fire – år betinget på det særskilte vilkår at hun gjennomfører narkotikaprogram med domstolskontroll, jf. straffeloven § 37 bokstav f. Prøvetiden settes til 5 – fem – år.»**

- (6) En samlet lagmannsrett kom til at det var grunnlag for å idømme narkotikaprogram ut fra As rehabiliteringssituasjon, som ble betegnet som «meget sterk og klar» og i en «særstilling». Flertallet – alle unntatt én meddommer – kom til at straffen burde utmåles til fem år, hvorav fire år ble gjort betinget med særskilt vilkår om narkotikaprogram. Én meddommer mente dommen burde gjøres betinget i sin helhet ut fra risikoen for at As rehabilitering «vil kunne ødelegges ved soning».
- (7) Både A og påtalemyndigheten har anket straffutmålingen til Høyesterett. A ønsker at straffen gjøres helt betinget. Påtalemyndigheten anførte i anken at de straffbare forholdene er for alvorlige til at det bør idømmes delvis betinget dom med vilkår om narkotikaprogram. Kort tid før ankeforhandlingen varslet påtalemyndigheten at den hadde endret syn. For Høyesterett la aktor ned påstand om at straffen settes til fengsel i seks år hvorav to år gjøres betinget med vilkår om narkotikaprogram.

(8) *Mitt syn på saken*

(9) Jeg er kommet til at domfeltes anke fører frem slik at hun idømmes en helt betinget dom på det særskilte vilkår at hun i prøvetiden gjennomfører narkotikaprogram med domstolskontroll. Straffen bør etter min oppfatning økes til fengsel i seks år i samsvar med påtalemyndighetens påstand.

(10) *Straffenivået*

(11) Jeg ser først kort på straffenivået for de mest alvorlige lovbruddene A er dømt for, jf. straffeprosessloven § 40 første ledd fjerde punktum. Straffenivåene er avklart gjennom tidligere praksis, slik at gjennomgangen kan gjøres kort.

(12) Det bærende forholdet ved straffutmålingen er As befatning med om lag 10 kilo metamfetamin. Lagmannsrettens dom gir sparsomme opplysninger om de faktiske forhold knyttet til dette tiltalepunktet for As vedkommende. I tilknytning til vurderingen av skyldspørsmålet for en av de andre domfelte heter det imidlertid:

**«Det er ikke noe i bevisførselen som tilsier annet enn at A var en rusmisbruker som i likhet med andre i sin situasjon tidvis solgte mindre mengder narkotika for å finansiere eget forbruk, eller at hun tidligere skal ha hatt befatning med så store kvanta.»**

(13) Ved vurderingen av straffutmålingen for en annen domfelt gjengir lagmannsretten at denne domfelte forklarte at «... det han og A avtalte var 'et amatørmessig opplegg hvor han var langt utenfor komfortsonen', og at det var tilfeldig at han kom over et så stort kvantum metamfetamin». Det heter så:

**«Lagmannsretten er etter bevisførselen enig i at prosjektet fremstår som lite profesjonelt gjennomført, og med preg av tilfeldigheter.»**

(14) Lagmannsrettens dom inneholder ingen opplysninger om planer for videre omsetning. Spredningsrisikoen er imidlertid åpenbar når kvantumet er så stort som her. Det er videre av betydning at det dreier seg om metamfetamin, som anses å ha et større ruspotensial enn amfetamin, jf. Rt-2008-1495 avsnitt 8. Styrkegraden var relativt høy, 62 prosent.

(15) Straffenivået for As befatning med partiet på 10 kilo metamfetamin ligger etter praksis i overkant av 7 års fengsel, jf. blant annet Rt-2007-813 og Rt-2010-1082.

(16) Også for de øvrige forholdene A er domfelt for, er det få opplysninger om de nærmere omstendigheter ved handlingene.

(17) Oppbevaringen av om lag 45 gram amfetamin og noe over seks liter GHB ville isolert bedømt gitt en fengselsstraff på syv til åtte måneder. Jeg viser til Rt-2011-493 avsnitt 9 for så vidt gjelder straffenivået for oppbevaring av amfetamin. Når det gjelder befatning med GHB, viser jeg til Rt-2012-1120 og den sammenligningen som der gjøres med straffenivået for hasj.

(18) Befatning med 100 gram amfetamin tilsier rundt ett års fengsel, jf. Rt-2009-1045 avsnitt 12. Isolert sett ville As oppbevaring av noe under 80 gram medført fengsel i omkring 10 måneder. I Rt-2013-1697 ble straffen for en kurérs innførsel av 20 000 2 mg Rivotriltabletter satt til fengsel i to år og seks måneder. I saken her er det tale om

oppbevaring av det halve kvantumet. Hensett til at oppbevaring gjennomgående straffes noe mildere enn innførsel og at de nærmere omstendigheter knyttet til oppbevaringen ikke er opplyst, antar jeg at dette forholdet isolert sett ville medført fengsel i noe over ett og et halvt år. Samlet fengselsstraff for denne tiltaleposten ville altså isolert sett ligge noe over to år.

- (19) Kjøringen under påvirkning av narkotiske stoff og de øvrige forholdene får liten betydning ved den samlede straffastsettelsen.
- (20) Samlet sett er jeg kommet til at utgangspunktet for straffen før fradrag vil ligge på fengsel i rundt åtte og et halvt år.
- (21) *Frdrag for tilståelse*
- (22) A tilsto tidlig uforbeholdent alle forholdene i tiltalen. Tilståelsen har hatt en viss betydning for etterforskingen av saken også for så vidt gjelder medtiltalte og har forenklet iretteføringen. Frdrag i straffen på rundt 20 prosent er etter min oppfatning passende, det vil si en reduksjon på om lag ett år og ni måneder, jf. til sammenligning HR-2018-1987-A avsnitt 10.
- (23) *Frdrag for lang saksbehandlingstid*
- (24) De siste forholdene ble begått høsten 2016. Det tok noe lang tid før tiltale ble tatt ut 7. juni 2017. Deretter gikk oversendelse til tingretten og berammelse av saken raskt. Hovedforhandling ble holdt i mars 2018, og tingretten avsa dom 10. april 2018. Også dette tidsforløpet er noe langt. Saksbehandlingstiden deretter er det ikke noe å utsette på. Etter min oppfatning bør det gis fradrag i straffen med et halvt år.
- (25) *Gode utsikter til rehabilitering – betydning for straffastsettelsen*
- (26) Etter straffeloven § 78 bokstav h skal det ved straffutmålingen tas i betraktning at «det er gode utsikter til rehabilitering». Som jeg straks kommer til, er dette utvilsomt situasjonen i saken her, og dette blir styrende for at fengselsstraffen for A gjøres betinget. Dersom de gode utsiktene til rehabilitering viser seg ikke å slå til ved at domfelte bryter vilkårene for den betingede dommen, er det ingen grunn til at den straff som da må sones, skal være kortere enn det en utmåling uten å ta hensyn til rehabiliteringen leder til.
- (27) Aktor har imidlertid pekt på at ved utmåling av samfunnsstraff tas det hensyn til rehabiliteringssituasjonen ved fastsettelse av straffens lengde, se Rt-2009-294 avsnitt 24 og Rt-2011-695 avsnitt 27. Det samme ble for øvrig også gjort i Rt-2014-346 avsnitt 26 ved lang saksbehandlingstid. Dette har imidlertid sin bakgrunn i de særlige forhold som gjør seg gjeldende ved samfunnsstraff, jf. at det etter straffeloven § 49 første ledd bokstav b skal fastsettes en subsidiær fengselsstraff «... som skal svare til den fengselsstraff som ville ha blitt idømt uten samfunnsstraff». Det er ikke grunn til å anvende det samme utmålingsprinsippet når valget, som i saken her, står mellom betinget og ubetinget fengsel.
- (28) *Straffens lengde – konklusjon*
- (29) Redegjørelsen så langt tilsier at straffen etter fradrag bør settes til fengsel i noe over seks år. Aktors påstand er imidlertid fengsel i seks år, og partene har ikke hatt foranledning til å

uttale seg om det er grunnlag for å idømme en strengere straff enn dette, jf. HR-2017-2415-A avsnitt 24 og 25. Straffen fastsettes etter dette til fengsel i seks år.

- (30) *Narkotikaprogram med domstolskontroll – rettslige utgangspunkter*
- (31) Etter straffeloven § 37 første ledd bokstav f kan retten som særvilkår for betinget dom pålegge den domfelte å «gjennomføre narkotikaprogram med domstolskontroll, jf. § 38». Av § 34 første ledd følger at dommen kan gjøres helt eller delvis betinget. Det skal fastsettes en prøvetid som ikke kan være lengre enn fem år regnet fra den dagen endelig dom er avsagt, jf. § 34 andre ledd. Grunnvilkåret for en betinget dom er at den domfelte ikke begår ny straffbar handling i prøvetiden, jf. § 34 siste ledd. Brytes dette vilkåret, eller særvilkåret om narkotikaprogram, kan tingretten beslutte at den idømte straffen skal sones, helt eller delvis, jf. § 39.
- (32) Narkotikaprogram med domstolskontroll ble først innført som en prøveordning ved lov 17. juni 2005 nr. 92. I Ot.prp. nr. 81 (2004–2005) på side 20 heter det under den generelle omtalen av narkotikaprogram at departementet «legger opp til stor fleksibilitet for hvem som kan være i målgruppen. Dette gjelder både med hensyn til type rusmiddelmisbruk, psykiske lidelser, alder og type lovbrudd ...». Men det skulle være en «restriktiv praksis for personer som har utøvd vold». I spesialmotivene på side 37 heter det blant annet at programmet skal ha et slikt innhold at det er et «reelt alternativ til ubetinget fengsel». Videre uttaler departementet på samme side at anvendelsesområdet blant annet skal være «straffbare brudd på narkotikalovgivningen» og «forbrytelser begått av brukere for å finansiere sitt rusmiddelmisbruk». Det heter så på side 38:
- «Etter departementets syn, må det imidlertid av hensyn til den alminnelige rettsfølelse og straffens formål ellers gå en grense for hvor alvorlige lovbrudd som kan være aktuelle for ND. Departementet er enig med arbeidsgruppen i at det ved overtredelse av straffeloven § 162 tredje ledd, aldri bør gis dom på ND som eneste reaksjon. Departementet kan dessuten vanskelig se for seg at personer som begår alvorlig volds- eller sedelighetskriminalitet, kan dømmes til betinget dom med vilkår om ND.»**
- (33) Jeg leser dette slik at departementet ikke mente å sette et absolutt stengsel for å bruke narkotikaprogram som eneste reaksjon selv ved befatning med et meget betydelig kvantum narkotika, men at man ved innføringen av prøveordningen ikke så for seg at dette ville være aktuelt. Med uttrykksmåten «eneste reaksjon» antar jeg at departementet hadde i tankene mulighetene for å kombinere narkotikaprogram med ubetinget fengsel. Også i spesialmotivene understrekes at det legges opp til «stor fleksibilitet for hvem som kan være i målgruppen». Videre fremholdes at prøveordningen vil gi nyttige erfaringer for hvordan målgruppen nærmere bør avgrenses.
- (34) Da prøveordningen ble vedtatt, ble det åpnet for å gi forskriftsbestemmelser om anvendelsesområdet for narkotikaprogram, jf. straffeloven 1902 § 53 nr. 6 tredje punktum. Etter denne bestemmelsen kunne det gis nærmere bestemmelser om programmet, herunder «hvem det skal gjelde for, innholdet i og gjennomføringen av det». Denne vide adgangen til blant annet å bestemme hvilke typer lovbrudd som kunne gi grunnlag for narkotikaprogram, ble benyttet ved forskrift 16. desember 2005 nr. 1518. Her ble straffeloven 1902 § 162 om narkotikaforbrytelser i sin helhet tatt inn som en del av definisjonen av «narkotikarelatert kriminalitet», som prøveordningen gjaldt for. Det ble altså ikke satt noen skranke mot å bruke narkotikaprogram i de alvorligste

narkotikasakene. De begrensninger med hensyn til volds- og seksuallovbrudd som også var nevnt i forarbeidene, ble heller ikke nedfelt i denne forskriften.

- (35) Ordningen ble gjort permanent og landsomfattende ved lov 16. desember 2016 nr. 98. I Prop. 105 L (2015–2016) side 38 følgende gjennomgår departementet erfaringene med narkotikaprogram. Her understrekes det blant annet at regjeringen mener det er «viktig å utvikle og øke bruken av alternative straffereaksjoner». Det heter så på side 39:
- «Dette kan bidra til at personer med rusproblemer kan få et liv uten rus og kriminalitet. I tillegg til forbedret livskvalitet for den enkelte vil det kunne gi redusert tilbakefall til ny kriminalitet og mindre behov for straffegjennomføring på sikt. Utvidelse av ordningen med narkotikaprogram med domstolskontroll er en del av regjeringens opptrappingsplan for rusfeltet, jf. Prop.15 S (2015–2016).»**
- (36) I den opptrappingsplanen departementet viser til, brukes den samme formuleringen som i proposisjonen – «det er viktig å utvikle og øke bruken av alternative reaksjoner», se Prop. 15 S (2015–2016) side 53.
- (37) Videre fremholdes det i den nevnte Prop. 105 L (2015–2016) side 39 at evalueringen av prøveordningen «viser gode effekter» som går utover «det som er vanlig i rusbehandling generelt». Departementet viser også til at narkotikaprogram har «fått bred tilslutning i Stortinget». Endelig nevner jeg at departementet her presiserer at forslaget om å gjøre ordningen permanent ikke innebærer «innholdsmessige endringer eller endringer når det gjelder målgruppen for ordningen». Det var derfor ikke nødvendig med høring.
- (38) Forskrift 20. oktober 2017 nr. 1650 gir nå nærmere bestemmelser blant annet om anvendelsesområdet. Personkretsen er angitt i forskriften § 3 hvor det heter at «[p]ersoner som er avhengige av narkotika», kan idømmes narkotikaprogram dersom han eller hun dømmes for nærmere angitte lovbrudd. I § 3 første ledd bokstav a er blant annet straffeloven § 232 om grov narkotikaovertrødelse nevnt. I motsetning til den tidligere forskriften fremgår det her at narkotikaprogram ikke skal idømmes dersom domfelte har begått alvorlige voldslovbrudd eller seksuallovbrudd som omfattes av straffeloven kapittel 26, se § 3 andre ledd. Etter å ha vunnet erfaring med ordningen fant departementet altså grunn til å ta inn i forskriften en skranke med hensyn til volds- og seksuallovbrudd. Derimot har jeg merket meg at til tross for uttalelsene i de første forarbeidene, og også i noen rettsavgjørelser som jeg straks kommer til, tok departementet ikke inn noen begrensninger i forskriften med hensyn til domfellelse for alvorlige narkotikalovbrudd.
- (39) Det foreligger noen dommer fra Høyesterett om anvendelsesområdet for narkotikaprogram. De er alle avsagt før den någjeldende forskriften var på plass.
- (40) Saken i Rt-2008-1495 gjaldt påtalemyndighetens anke over lagmannsrettens dom hvor det for en av de domfelte var gitt narkotikaprogram i kombinasjon med ubetinget fengsel for overtrødelse av straffeloven 1902 § 162 andre ledd. Påtalemyndighetens påstand om at straffen i sin helhet burde gjøres ubetinget ble ikke tatt til følge. Etter å ha gjennomgått de vide rammene for den dagjeldende prøveordningen, herunder uttalelsen i forarbeidene om at det «aldri bør» avsies en helt betinget dom ved fellelse etter straffeloven 1902 § 162 tredje ledd, uttalte førstvoterende i avsnitt 27 at en fullt ut betinget dom ikke var aktuelt i saken. På grunn av fradrag for frihetsberøvelse og foregrepet soning var det imidlertid antakelig kort tid igjen til løslatelse fra den ubetingede delen av straffen.

- (41) I Rt-2010-1082 var det ikke grunnlag for å idømme narkotikaprogram for en domfelt som hadde begått alvorlige narkotikalovbrudd, hvorav ett lå «godt innenfor rammene for § 162 tredje ledd», se avsnitt 40. Hensynet til straffens formål talte «med tyngde imot at det idømmes delvis betinget dom på vilkår om gjennomføring av narkotikaprogram». Spørsmålet kom imidlertid ikke på spissen, fordi den domfelte «ikke kan anses å høre til den hovedgruppe som ordningen først og fremst retter seg mot – tunge rusmiddelmissbrukere som har stort behov for hjelp og behandling», se avsnitt 41.
- (42) Endelig nevner jeg HR-2017-1676-A hvor partene for Høyesterett var enige om at det burde idømmes narkotikaprogram. Spørsmålet var om det skulle fastsettes en ubetinget fengselsstraff av en viss lengde. Høyesterett kom til at straffen kunne gjøres helt betinget, se avsnitt 19 følgende. Også i denne dommen gjengis de tidligere uttalelsene i forarbeidene, se avsnitt 23 til 26, og det understrekes igjen at hensynet til allmennprevensjonen gjør seg sterkt gjeldende ved befatning med et meget betydelig kvantum narkotika.
- (43) Oppsummeringsvis konstaterer jeg at det verken etter lov eller forskrift er noe formelt til hinder for å gjøre As dom betinget på vilkår av at hun gjennomfører narkotikaprogram. Både forarbeidsuttalelsene og Høyesteretts praksis tilsier imidlertid atskillig varsomhet hvor det som her er tale om overtredelse av straffeloven § 232 andre ledd.
- (44) Jeg finner imidlertid støtte for en viss videreutvikling av anvendelsesområdet ut fra de synspunkter lovgiveren ga uttrykk for da ordningen ble gjort permanent. I samme retning trekker at det ikke ble tatt inn noen begrensninger når det gjelder alvorlige narkotikalovbrudd i den någjeldende forskriften, en forskrift som altså ble gitt etter at de dommene jeg har referert, ble avsagt. Jeg mener på denne bakgrunn at det er rom for en viss utvidelse i forhold til tidligere praksis.
- (45) Men på bakgrunn av det rettskildebildet jeg har gjennomgått, må det etter mitt syn foreligge helt ekstraordinære forhold for at det skal være aktuelt å idømme en helt betinget dom i kombinasjon med narkotikaprogram ved overtredelse av straffeloven § 232 andre ledd. Videre bør det etter min oppfatning kreves at domfeltes situasjon på domstidspunktet er så godt belyst at en helt betinget dom med høy grad av sannsynlighet er det som best ivaretar ordningens formål – å forebygge ny kriminalitet og å fremme rehabilitering, jf. forskriften § 1. Omfanget av domfeltes rusmisbruk og personlige forhold ellers, utsiktene til en vellykket rehabilitering gjennom narkotikaprogrammet, og risikoen for at soning av en ubetinget fengselsstraff vil være skadelig for en positiv utvikling, vil her stå sentralt, jf. også HR-2017-1676-A avsnitt 20.
- (46) *Nærmere om den domfelte og narkotikaprogram*
- (47) A er i dag 46 år. Fra hun var svært ung har A misbrukt rusmidler. Hun har opplyst at oppveksten var «preget av fyll, bråk og overgrep», og at hun fra 14-årsalderen holdt til «i et hardt kriminelt miljø og begynte å injisere amfetamin». Hun er domfelt i alt åtte ganger, hvorav syv dommer gjelder narkotikarelatert kriminalitet. Den første dommen fikk hun i 1996 for forhold som blant annet skrev seg fra 1994, altså da hun var 21 år. Hun har også fått en rekke forelegg, hvor flere gjelder narkotikaforhold, de første da hun var 18 år. A har gjort flere mislykkede forsøk på å komme ut av narkotikamisbruket og har hatt to lengre innleggelses ved Tyrili omkring 2000 og 2008. Hun har også i perioder fra og med 2008

hatt Legemiddelassistert rusbehandling (LAR). Etter det opplyste må jeg legge til grunn at As tilværelse har vært dominert av rusmisbruket over en tidsperiode på rundt 30 år.

- (48) Det foreligger imidlertid solid dokumentasjon for at situasjonen i dag er helt annerledes.
- (49) A ble innlagt ved Riisby behandlingssenter på Dokka i januar 2017, altså nokså kort tid etter at det siste straffbare forholdet ble begått, og etter at hun hadde hatt et avrusningsopphold ved Rusakuttmottaket ved Aker sykehus. Av en uttalelse fra Riisby 11. oktober 2017 fremgår at hun var i døgnopphold i institusjonen frem til dette tidspunktet. Hun flyttet da til egen leilighet på Dokka. Det heter i uttalelsen at A «har tatt sin behandling på største alvor», hun har knyttet forbindelse til personer utenfor rusmiljøet og har blant annet deltatt i et lokalt kor.
- (50) Kriminalomsorgen har foretatt tre personundersøkelser av A i tiden etter at hun flyttet til egen leilighet i oktober 2017.
- (51) Den første uttalelsen er fra mars 2018. Her fremgår at hun på dette tidspunktet hadde en midlertidig deltidsstilling – 19 prosent – ved et omsorgs- og rehabiliteringssenter hvor hun får gode skussmål. Personundersøkeren legger vekt på at A «har tatt tak i livet sitt og gjort gode valg for å endre det til det bedre det siste året».
- (52) I en personundersøkelse fra desember 2018 opplyses at hun hadde fått tilbud om fast deltidsstilling ved omsorgs- og rehabiliteringssenteret. Siden sommeren 2018 har hun fullført i alt syv ulike nettkurs for pleie- og helsefagarbeidere. Hun har fått venner blant arbeidskollegene. Personundersøkeren fremhever at A har «fortsatt å jobbe med endringene i livet sitt», og at hun «fremstår som svært motivert for å gjennomføre narkotikaprogram med domstolskontroll».
- (53) Den siste personundersøkelsen er fra 2. juli 2019. Her opplyses det at A nå har fått fast stilling i 40 prosent ved omsorgs- og rehabiliteringssenteret. I praksis arbeider hun nesten i full stilling. Personundersøkeren understreker også i denne uttalelsen at A «kontinuerlig fortsetter å jobbe med endringene i livet sitt på flere områder». Hun er «svært motivert» for narkotikaprogram og viser at «hun har både vilje og evne til endring». Hennes frykt er at hun må sone i fengsel fordi hun da vil miste jobben.
- (54) I en uttalelse fra avdelingssykepleieren på omsorgs- og rehabiliteringssenteret fra 16. mai 2019 heter det at «A oppleves som pliktoppfyllende, kunnskapsrik og flink», og at hun er «blid, rolig og samarbeider godt med sine arbeidskolleger». Om det forhold at hun har fått fast stilling, skriver avdelingssykepleieren: «Det er svært få ufaglærte som får fast stilling så jeg tenker at det sier det meste om hvordan dette fungerer.»
- (55) A har fått skoleplass for teoriopplæring som helsefagarbeider fra høsten 2019. Utdanningen skal hun ta parallelt med arbeidet ved omsorgs- og rehabiliteringssenteret.
- (56) Endelig nevner jeg at A etter det opplyste har vært rusfri siden 2017. Hun har samtykket til å gjennomføre narkotikaprogram, jf. straffeloven § 37 første ledd bokstav f og forskriften § 6.
- (57) Slik saken er opplyst for Høyesterett, må jeg legge til grunn at A har hatt en helt usedvanlig positiv utvikling over en periode på nær tre år siden senhøsten 2016. Alle de



fremlagte opplysningene tyder på at A har lagt bak seg et meget langvarig og omfattende rusmisbruk i kombinasjon med mye kriminalitet. Hun har vært rusfri en relativt lang periode, har nå fast arbeid og et sosialt nettverk på en ny hjemplass utenfor det tidligere rusmiljøet. Ut fra den solide dokumentasjonen som er lagt frem, oppfatter jeg As situasjon i dag som helt ekstraordinært positiv og meget lovende med tanke på endelig rehabilitering. Det er en nærliggende risiko for at dette kan bli skadelidende ved soning av en ubetinget fengselsstraff av noen lengde.

- (58) Ut fra sine personlige forhold er A utvilsomt i kjerneområdet for den gruppen lovbrøyttere som lovgiveren ønsker at skal komme inn under ordningen med narkotikaprogram. Slik situasjonen er i dag, er jeg ikke i tvil om at en helt betinget dom i kombinasjon med narkotikaprogram er det som gir klart størst sannsynlighet for at A ikke faller tilbake til nytt rusmisbruk og ny kriminalitet. Formålet med ordningen ivaretas altså best med en slik dom.
- (59) *Konklusjon*
- (60) Til tross for de sterke allmennpreventive hensyn som generelt gjør seg gjeldende ved befatning med store mengder narkotika, er jeg kommet til at det i dette særegne tilfellet er forsvarlig å gjøre hele fengselsstraffen på seks år betinget.
- (61) Prøvetiden må settes til fem år, som er den lengste loven åpner for, jf. straffeloven § 34 andre ledd. Prøvetiden blir dermed kortere enn den utmålte straffen, noe som er uvanlig. Noen nødvendig sammenheng er det imidlertid ikke her. Dersom domfelte i prøvetiden – det vil si de neste fem årene regnet fra i dag – skulle bryte vilkårene for narkotikaprogram med domstolskontroll, åpnes det for soning av straffen, jf. nærmere straffeloven § 39 og forskriften § 13 om reaksjoner på vilkårsbrudd.
- (62) Lagmannsrettens dom må etter dette endres slik at straffen settes til fengsel i seks år, som i sin helhet gjøres betinget. Prøvetiden på fem år blir stående som fastsatt av lagmannsretten.
- (63) Jeg stemmer for denne

#### D O M :

I lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 2 første strekpunkt, gjøres den endring at straffen for A settes til fengsel i 6 – seks – år. Fullbyrdelsen av straffen utsettes i sin helhet i medhold av straffeloven § 34 på det særskilte vilkår at hun gjennomfører narkotikaprogram med domstolskontroll, jf. straffeloven § 37 første ledd bokstav f. Prøvetiden settes til 5 – fem – år.

- (64) Dommer **Bergsjø:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (65) Dommer **Steinsvik:** Likeså.
- (66) Dommer **Ringnes:** Likeså.
- (67) Dommer **Matningsdal:** Likeså.

(68) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 2 første strekpunkt, gjøres den endring at straffen for A settes til fengsel i 6 – seks – år. Fullbyrdelsen av straffen utsettes i sin helhet i medhold av straffeloven § 34 på det særskilte vilkår at hun gjennomfører narkotikaprogram med domstolskontroll, jf. straffeloven § 37 første ledd bokstav f. Prøvetiden settes til 5 – fem – år.